

TARVESELVITYS
PUIJONLAAKSO – RAJALA –ALUEEN VARHAISKASVATUKSEN JA
PERUSOPETUKSEN TILARATKAISUT

1.11.2019

SISÄLLYSLUETTELO

1.	JOHDANTO	3
2.	TAUSTATIEDOT	4
2.1	Verkostosuunnitelmat ja strategiat	4
2.2	Työympäristön kehittäminen.....	4
2.3	Muut taustatiedot	5
3.	NYKYTILANTEEN KUVAUS.....	5
3.1	Toimitilat	8
4.	TAVOITTEET	8
4.1	Perusopetus.....	9
4.2	Varhaiskasvatus	9
4.3	Toimitilat	9
4.4	Vaihtoehtoiset mallit.....	10
5.	ESITYS (YHTEENVETO)	10

KOHTEEN NIMI

TARVESELVITYS

1. JOHDANTO

Puijonlaakso – Rajala -alueen varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen tilatarveselvityksen laadinnan taustalla on kasvanut varhaiskasvatus- ja perusopetuspaikkojen tarve. Osa alueen päiväkodeista toimii vanhoissa kiinteistöissä, jotka eivät ole alun perin suunniteltu päiväkotikäyttöön. Tilat eivät kaikilta osin vastaa nykypäivän tarpeita ja varhaiskasvatussuunnitelmien tavoitteita. Osassa alueen päiväkodeissa on mittavia peruskorjaustarpeita. Puijonlaakson päiväkotikoti on rakennettu vuonna 2012, mutta sen suunniteltu mitoitin on ylitetty 15 lapsella. Alueella toimii kaksi kotaryhmää, toinen esiopetusryhmänä ja toinen päiväkotikoti-ikäisten ryhmänä.

Alueen molemmat koulut on rakennettu 2000 luvulla. Lukuvuotena 2019–2020 koulujen kaikki opetustilat ovat täynnä, ja oppilasmäärät ovat kasvussa siten, että vuonna 2020 Länsi-Puijon koulu on kaksisarjainen ja Rajalan koulu on kasvamassa nellisarjaiseksi. Alun perin koulut on suunniteltu 1,5 sekä 3-sarjaiseksi.

Nykyisten toimitilojen kunnosta johtuen varhaiskasvatuspalvelut tarvitsee vähintään poistuvaa päivähoitotilaa vastaavan määrän uusia tai peruskorjattuja toimitiloja. Julkulaan valmistunut yksityinen päiväkotikoti on vaikuttanut Puijonlaakso – Rajalan päiväkotien täyttöasteisiin, joten akuuttia lisätarvetta varhaiskasvatuksessa ei tällä hetkellä ole.

Perusopetuksen osalla tarvitaan lisätilaa lisääntyvästä oppilasmäärästä johtuen. Myös esiopetuksen siirtäminen koulujen yhteyteen vaikuttaa lisätilan tarpeeseen. Länsi-Puijon koululla kirjasto ja musiikki/kuvataideluokka on otettu opetusryhmien käyttöön.

Tarveselvitystyöryhmä:

Kasvun ja oppimisen palvelualue

Tanja Karpasto, tilahallintapäällikkö

Outi Karikoski, Länsi-puijon koulun ja Rajalan koulun rehtori

Asta Sarnola sosiaalityön päällikkö

Jaana Mäntykenttä, hallinnon suunnittelija

Tuula Nuotio, varhaiskasvatuksen palvelupäällikkö

Leena Auvinen, opetusjohtaja

Sanna Parkkonen, vs. tilahallintapäällikkö

Tilakeskus

Katja Lintunen, hankesuunnitteluarkkitehti

1.11.2019

2. TAUSTATIEDOT

2.1 Verkostosuunnitelmat ja strategiat

Edellinen päivähoitoverkoston verkostosuunnitelma on laadittu vuonna 2011. Varhaiskasvatuksen verkostosuunnitelman päivitys on käynnissä.

Kuopio 2030 strategian tavoitteet ohjaavat Kuopiota merkittävän väestönkasvun uralle. Samassa strategiassa korostetaan lasten hyvinvointia ja kaupungin vetovoimaisuutta lapsiperheiden asuinpaikkana. Viimeisimmän 2014 laaditun väestöennusteen kasvuvauhtiin ei ole ylletty, vaan ennusteesta ollaan jäljessä noin 1400 henkilöllä. Vuositasolla tämä on noin 300 henkilöä. Kuopion kaupungin ohjeistuksena on, ettei vanhoja väestöennusteita käytetä toiminnan suunnitteluun. Puijonlaakson alueelle on suunniteltu lisärakentamista ohjelmavuosille 2020-2024. (Kuopion väestö, työpaikat ja asuminen, asumisen rakentamisen eteneminen ja käyttöönotettavat alueet vuosina 2020-2024, KH 17.6.2019 luonnos). Varsinkin varhaiskasvatuspalveluja järjestettäessä on huomioitava KYS:n ja Yliopiston läheisyys.

2.2 Työympäristön kehittäminen

Varhaiskasvatuslain (2016) ja paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman (2017) mukaan varhaiskasvatuksen tavoitteena on edistää jokaisen lapsen iän ja kehityksen mukaista kokonaisvaltaista kasvua, terveyttä ja hyvinvointia. Laki edellyttää, että varhaiskasvatuksen järjestäjän täytyy tukea lapsen oppimisen edellytyksiä ja edistää elinikäistä oppimista ja koulutuksellisen tasa-arvon toteuttamista.

Varhaiskasvatuslaki edellyttää, että lapsen oppimisympäristön on oltava kehittävä, oppimista edistävä sekä terveellinen ja turvallinen lapsen ikä ja kehitys huomioon ottaen. Varhaiskasvatuksen järjestäjän täytyy toteuttaa lapsen leikkiin, liikkumiseen, taiteisiin ja kulttuuriperintöön perustuvaa monipuolista pedagogista toimintaa ja mahdollistaa myönteiset oppimiskokemukset. Palvelun järjestäjän on varmistettava kehittävä, oppimista edistävä, terveellinen ja turvallinen varhaiskasvatusympäristö.

Toimitilojen on oltava asianmukaisia ja niissä on huomioitava esteettömyys. Lain toteutuminen edellyttää, että ympäristö ja tilat ovat lapselle fyysisesti ja psyykkisesti turvallisia ja lapsen toimintaympäristö on muutoinkin rauhallinen ja kiireetön. Toimintaympäristön keskeisin edellytys on leikin itseisarvon ymmärtäminen lapselle ominaisimpana tapana toimia ja oppia.

Lapset oppivat koko ajan toimiessaan vuorovaikutuksessa ympäristön ja ihmisten kanssa. Ympäristön on oltava mielenkiintoinen ja innostava, jotta se mahdollistaa lapsille monipuolista toimintaa, liikkumisen vapautta, toimimista vertaisryhmissä sekä yksinoloa ja rauhoittumista. Hyvässä ympäristössä lapset voivat toimia yhdessä

1.11.2019

aikuisten ja muiden lasten kanssa erilaisissa pienryhmissä, joissa jokaisella on mahdollisuus keskusteluun ja vuorovaikutukseen.

Päiväkodeissa järjestetään varhaiskasvatusta lapsen ikä- ja kehitystaso huomioiden. Lapsen mahdolliset toiminnalliset rajoitteet otetaan huomioon rakentamalla päiväkotirakennukset esteettömiksi sekä järjestämällä tarvittavia tukipalveluita.

Varhaiskasvatus päiväkodissa muodostaa lapselle kodin ohella tärkeän kasvuympäristön. Varhaiskasvatusympäristöltä edellytetään turvallisuutta, terveellisuutta ja kodikkuutta, ja että se on oppimiseen ja liikkumiseen innostava. Pienten lasten leikkiminen ja oppiminen tapahtuu niin sisätiloissa kuin ulkona, joten leikki- ja leikkimisen järjestelyillä on tärkeä rooli osana päiväkodin kokonaisvaltaista suunnittelua.

Rakennetulla ympäristöllä voidaan merkittäväällä tavalla tukea näitä pyrkimyksiä ja sen tulee olla suunnittelun tärkein tavoite.

Toiminnallisessa suunnittelussa huomioidaan myös henkilökunnan ergonominen työympäristö. Uuden päiväkodin suunnittelussa otetaan huomioon tilojen yhteiskäytön mahdollisuudet sekä päivä- että ilta-aikaan.

2.3 Muut taustatiedot

Länsi-Puijon koulun oppilaat

Lv 2018-2019; 10 opetusryhmää (1 opetusryhmä toimii kirjastossa ja 1 musiikki/kuvataideluokassa)

Lv 2019-2020; 11 opetusryhmää (1 opetusryhmä kirjastossa, 1 musiikki/kuvataideluokassa, 1 opetusryhmä TS-luokassa)

Lv 2020-2021; 12 opetusryhmää (1 opetusryhmälle ei ole luokkatilaa, opetustilakäytössä kirjasto, 1 musiikki/kuvataideluokassa ja TS-luokka)

Rajalan koulun oppilaat

Lv 2018-2019; 19 opetusryhmää (20 opetusryhmätilaa)

Lv 2019-2020; 20 opetusryhmää (kaikki luokkatilat käytössä)

Lv 2020-2021; 20 opetusryhmää (kaikki luokkatilat käytössä)

3. NYKYTILANTEEN KUVAUS

Länsi-Puijon koulu

Länsi-Puijon koulussa on lukuvuonna 2019-2020 yhteensä 226 oppilasta, jotka jakautuvat 11 oppilasryhmään. Opetustiloja on yhteensä 8, ja näiden lisäksi koulussa on yhden erityisopettajan työhuone, kirjastotila, liikuntasali, musiikki/kuvataideluokka, TS-luokka sekä TN-luokka.

Lukuvuonna 2019-2020 opetustilojen lisäksi yhden opetusryhmän käytössä on kirjasto, yhden opetusryhmän käytössä musiikki/kuvataideluokka sekä yhden

1.11.2019

opetusryhmän käytössä tekstiilikäsityön (TS-) luokkatila. Koulussa on aloittanut syksyllä 2019 virassa toinen laaja-alainen erityisopettaja, jolle ei ole omaa työtilaa.

Koulun käytössä olevien tilojen lisäksi koululla toimii lastenneuvola, jonka tiloja käyttää myös koululääkäri, koulupsykologi ja koulukuraattori. Lastenneuvolan terveydenhoitaja toimii myös kouluterveydenhoitajana.

Koulun iltapäiväkerhossa toimii kaksi ryhmää. Iltapäiväkerhoryhmillä ei ole omia tiloja. Toimintaa järjestetään vapaana olevissa luokkatiloissa.

Koulun ruokalan akustiikka on todella huono. Ruokala on kahden kerroksen korkuinen.

Koulussa opetetaan kokonaisten opetusryhmien lisäksi erilaisia katsomusaineita ja kotikieliä. Tavoitteena on järjestää opetus samanaikaisesti.

Koululla on iltatoimintaa päivittäin. Toiminta tapahtuu pääsääntöisesti koulun liikuntasalissa.

Rajalan koulu

Rajalan koulussa on lukuvuonna 2019-2020 yhteensä 382 oppilasta, jotka jakautuvat 20 oppilasryhmään. Opetustiloja on yhteensä 19, ja näiden lisäksi koulussa on kahden erityisopettajan työhuoneet, kaksi kielenopetusluokkaa, kerhotila, kirjastotila, liikuntasali, Saarela-sali, TS-luokka ja TN-luokka. Yksi opetusryhmä toimii kerhotilassa.

Koulun käytössä olevien tilojen lisäksi koululla on oppilashuollon työskentelytiloja (koulukuraattori/koulupsykologi sekä kouluterveydenhoitaja) ja lisäksi erillisessä siivessä toimii lastenneuvola.

Koulun iltapäiväkerhossa toimii kolme ryhmää. Iltapäiväkerhoilla ei ole omia tiloja. Toimintaa järjestetään vapaana olevissa luokkatiloissa.

Koulussa opetetaan kokonaisten opetusryhmien lisäksi erilaisia katsomusaineita ja kotikieliä. Tavoitteena on järjestää opetus samanaikaisesti.

Koululla on iltatoimintaa päivittäin. Toiminta tapahtuu pääsääntöisesti koulun liikuntasalissa sekä TN-käsityöluokassa.

Varhaiskasvatus

Sinikellon päiväkodissa on kahdeksan ryhmää, lapsia 124 (17.10.19, täyttöaste 86%). Päiväkodin ryhmätiloista neljä on suunniteltu alle kolmevuotiaille lapsille, jolloin tiloihin ei mahdu suuria ryhmiä.

1.11.2019

Puijonlaakson päiväkodissa on kuusi ryhmää (neljä päätalolla, yksi Onnelassa ja yksi kodassa), lapsia 119 (16.10.19, täyttöaste 97%). Päiväkodin päätalo on elinkaarikohde, suurin sallittu lasten määrä on 75 (nyt 90). Päiväkodin kahdessa lapsiryhmässä työskentelee 4 kasvatustavustuullista työntekijää, kun varhaiskasvatustlain mukaan heitä voi olla 3. Kotaryhmä käyttää päiväkodin tiloja aamuisin ja iltapäivisin. Esiopetusryhmiä on kaksi. Onnelan ryhmä toimii Niiralan Kulman kerrostalon alakerrassa. Tilasta on tehty sisäilmailmoituksia ja rakennuksen muissa tiloissa on todettu ongelmia. Onnela toimii kotaryhmän ruokakuljetusten tukikohtana.

Länsi-Puijon päiväkodissa on seitsemän ryhmää, lapsia 110 (16.10.19, täyttöaste 86%). Päiväkotii on jatkettun aukiolon yksikkö, avoinna klo 5 – 22. Esiopetusryhmiä on kolme, kussakin kaksi työntekijää, eli ryhmät ovat tilojen vuoksi tavallista pienempiä. Syksyllä 2019 Länsi-Puijolle haki 70 esioppilasta, kun paikkoja on 46. Yhdelle ryhmälle esiopetus järjestettiin ostopalveluna yksityiseen päiväkotii Poutaan.

Puijonlaakso-Länsi-Puijon alue	Lapsia hoidossa	Ryhmii 2019	0-5 ryhmiä	esiopetus-ryhmiä	Huom.
SINIKELLO	124	8	8	0	
PUIJONLAAKSO	119	6			
Päätalo	90	4	2	2	suunniteltu mitoitus 75 lasta
Kotaryhmä	13	1	1	0	
Onnela	16	1	1	0	
LÄNSI-PUIJO	110	7			
Kotaryhmä	12	1	0	1	
Viipale /esiopetus	29	2	0	2	
Keskirakennus	55	2	2	0	
Pienten talo	22	2	2	0	
Yhteensä	349	21	16	5	

Puijonlaaksossa toimii yksityinen päiväkotii Ketunkolo, jossa on 31 lasta. Alueella on aloittanut toimintansa uusi yksityinen 4-ryhmäinen päiväkotii, joka on vähentänyt Länsi-Puijon päiväkodin täyttöastetta. Rajalan koululla toimii kerho 2-5-vuotiaille lapsille kaksi kertaa viikossa.

Alueen varhaiskasvatustpalveluita käyttävät myös Päivärannan ja Julkulan alueiden asiakkaat, koska näiden alueiden yksiköt ovat täynnä. Kysin ja yliopiston läheisyys sekä pohjoisen maaseutualueen palvelun tarjonnan riittämättömyys tuottavat painetta Puijonlaakson päiväkoteihin.

3.1 Toimitilat

PÄIVÄKODIT			
Länsi-Puijon päiväkot	Tontti 12400 m2	rakennusoikeus / käytetty - / 1472 m2	Ei asemakaavaa, liikennemelu huomioitava, tontilla korkeuseroja
Vanha rakennus	kaupungin	1919, korjattu 2003	Kuntotutkimus tehdään 2019 suojeltu
Keskirakennus	kaupungin	1952, korjattu 2004	kuntotutkimus tehty 2018 käyttöaika 5-10 vuotta
Viipalerakennus	Vuokrattu	2016	10 vuoden sopimus
Kota (metsäesikoulu)	kaupungin	2016	tukikohtana keskirakennus
Puijonlaakson päiväkot	Tontti 11359 m2	rakennusoikeus / käytetty 4543m2 /1183m2	
Onnela	Vuokrattu huoneisto	1968, päiväkotitilat 1972 (ent. kokoontumis- ja varastotilat)	Tiloja korjattu sisäilmaolosuhteiden takia. Tavoitteena tiloista luopuminen.
Kota (metsäryhmä)	kaupungin	2018	Tukikohtana Onnela
Päärakennus	Elinkaarikohde	2012	tavoitteena paikkaluku vastaamaan mitoitusta,
Sinikellon päiväkot	Tontti 13919m2	rakennusoikeus / käytetty 3700m2/ 1801m2	Tontilla korkeuseroja
Päärakennus	kaupungin	1986	Kuntotutkimus tilattu
KOULUT			
Länsi-Puijon koulu	Tontti 21197 m2	rakennusoikeus / käytetty 8478 m2/ 3124,5m2	Tontilla korkeuseroja
Päärakennus	kaupungin	2006	
Rajalan koulu	Tontti 41652 m2	rakennusoikeus / käytetty 16660m2/ 5315 m2	
Päärakennus	elinkaarikohde	2012	

4. TAVOITTEET

Tarveselvityksen tavoitteena on löytää kestävät tilaratkaisut sekä varhaiskasvatukseen, että perusopetuksen palvelunjärjestämisen tarpeisiin Puijonlaakso – Rajala -alueella. Ratkaisussa on huomioitava nykyiselle lapsimäärälle tarvittavat tilat sekä tarkastellaan alueen lapsimääräennustetta.

Tarveselvityksen tavoitteena on muodostaa tilannekuva päiväkotikiinteistöjen nykyisestä teknisestä kunnosta ja korjausasteesta, sekä linjata niiden rooli toimitilaverkostossa. Samalla tavoitteena on tehdä linjaus poistuvien päiväkotien korvaavan uudisrakentamisen sijoittumisesta tarkasteltavalla alueella hankesuunnittelun pohjaksi.

Varhaiskasvatuslain mukaisesti kaikilla lapsilla on oikeus varhaiskasvatukseen.

1.11.2019

Suunnittelussa tulee ottaa huomioon valtakunnalliset muutokset, esimerkiksi maksuton varhaiskasvatus, mikä varmasti lisää lasten määrää varhaiskasvatuksessa.

Varhaiskasvatuksen toimintaa tukee parhaiten monipuoliset ja muuntojoustavat tilaratkaisut. Ryhmätilojen lisäksi tarvitaan erikokoisia jakotiloja pienryhmätoimintaan. Päiväkodin henkilöstölle tarvitaan erilliset työ- ja kokoontumistilat, vaikka työskenteleminen tapahtuu pääasiassa ryhmätiloissa. Tiloja tarvitaan myös huoltajien kanssa käytäviä keskusteluja varten.

4.1 Perusopetus

Palvelujen järjestämisen kannalta on tarkoituksenmukaista, että esiopetus järjestetään jatkossa koulujen yhteydessä, joko samassa rakennuksessa tai pihapiirissä. Iltapäivätoiminnalle säännöllisesti käytettävissä oleva tila mahdollistaisi suunnitelmien mukaisen toiminnan ja käytettävän tarpeiston säilyttämisen siellä missä toiminta tapahtuu.

Länsi-Puijon koulun ruokalan kattaminen parantaisi akustiikkaa ja mahdollistaisi samalla ryhmätyötilan 1-2 opetusryhmälle. Akustiikan parantaminen hyödyttäisi erityisesti heikkokuuloisia oppilaita. Länsi-Puijon koulun liikuntasalissa ei ole induktiosilmukkaa. Tämä vaikeuttaa heikkokuuloisten tilannetta esim. yhteisissä salitilaisuuksissa.

Katsomusaineiden ja kotikielten opetusta varten tarvitaan opetustiloja, jotta opetus olisi mahdollista samaan aikaan muiden oppituntien kanssa.

Musiikin opetustila tulisi saada aineen opetuskäyttöön, koska luokassa on kaikki oppiaineen vaatimat välineet. TS-luokkatilassa päivittäinen opetusryhmätyöskentely altistaa mm. tekstiilipölylle. Tilan pitäisi olla käytössä oppiaineen opetukselle, jolloin luokassa ei voisi olla pulpetteja.

Kirjasto tulee saada alkuperäisen suunnitelman mukaiseen käyttöön koko koulun yhteiseksi oppimiskeskukseksi.

4.2 Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatustiloja tarvitaan nykyisten kiinteistöjen tulevaisuudesta riippuen vähintään nykyinen määrä. Esiopetus koulun yhteydessä on toiminnallisesti järkevää.

4.3 Toimitilat

Nykyisin osa varhaiskasvatuksen tiloista on suunniteltu tietyille ikäryhmälle, joka rajoittaa tilojen muuntojoustavaa käyttöä. Esim. Sinikellon päiväkodin kahdeksasta

1.11.2019

kotialueesta neljä ovat pienempiä, alle 3-vuotiaiden pienemmille ryhmille suunniteltuja. Uusissa päiväkotiratkaisuissa tavoitteena on tilallinen muuntojoustavuus, jolloin mitoituksen lähtökohtana on 24-lapsen ryhmät ja efektiivinen toiminta-ala 7m².

4.4 Vaihtoehtoiset mallit

Varhaiskasvatus

Kunnallisen päivähoidon tarvitsemien toimitilojen toteuttamiseksi on selvitettävä sekä uudisrakentamisen, että peruskorjausvaihtoehtojen vertailu.

Puijonlaakson keskustan kaavahankkeiden yhteydessä selvitetään mahdollisuudet päiväkotirakentamiseen.

Perusopetus

Tutkitaan koulujen laajentamismahdollisuudet vaaditun tilantarpeen saamiseksi.

5. ESITYS (YHTEENVETO)

Länsi-Puijon koulun ja Rajalan koulujen oppilasmäärät ovat kasvussa siten, että vuonna 2020 Länsi-Puijo on jo kaksisarjainen ja Rajala on kasvavamassa nelisarjaiseksi. Tarveselvitystyöryhmä esittää, että kouluja laajennetaan siten, että tilamitoituksen lähtökohtana Länsi-Puijon osalta kaksi – ja Rajalan osalta nelisarjainen alakoulu. Lisäksi mitoituksessa on huomioitava esiopetusryhmät. Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen keskeisiä tavoitteita on esiopetuksen toteuttaminen perusopetuksen yhteydessä, jolloin mahdollistetaan mm. kaveriluokkatoiminta. Tämä tarkoittaa mitoituksellisesti viittä esiopetusryhmää koulujen yhteydessä, jakaantuen kaksi ryhmää Länsi-Puijon koulun ja kolme Rajalan koulun yhteyteen. Varhaiskasvatuksen osalta tavoite on vastata alueelliseen palvelutarpeeseen, mitoitettuna alueen nykyisen ryhmäkapasiteetin mukaisesti, eli 16 varhaiskasvatusryhmää päiväkodeissa sisältäen myös kotaryhmätoiminnan.

Tarveselvitysryhmä esittää Puijonlaakso – Rajala –alueen varhaiskasvatus- ja perusopetustilojen hankesuunnittelun käynnistämistä tarveselvityksen pohjalta. Hankesuunnitteluvaiheessa tutkitaan sekä peruskorjattavien, että mahdollisten uudisrakennusten toteuttamis- ja vaiheistusvaihtoehdot sekä toiminnan edellyttämä kokonaislaajuus tarkan tilaohjelman ja kustannusarvion tekemiseksi.